

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	4
<i>Тема 1. Вступ до мікроекономіки. Предмет і метод.</i>	7
<i>Тема 2. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача</i>	30
<i>Тема 3. Аналіз поведінки споживача.</i>	50
<i>Тема 4. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія</i>	68
<i>Тема 5. Теорія еластичності</i>	87
<i>Тема 6. Теорія виробництва</i>	105
<i>Тема 7. Витрати виробництва</i>	124
<i>Тема 8. Ринок досконалої конкуренції</i>	146
<i>Тема 9. Монопольний ринок</i>	172
<i>Тема 10. Олігополія.</i>	197
<i>Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції.</i>	224
<i>Тема 12. Утворення похідного попиту</i>	243
<i>Тема 13. Ринок праці</i>	261
<i>Тема 14. Ринок капіталу</i>	285
<i>Тема 15. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту</i>	314
<i>Тема 16. Інституціональні аспекти ринкового господарства</i>	331
<i>Предметний покажчик.</i>	355

ПЕРЕДМОВА

Центральною проблемою навчального посібника є аналіз закономірностей функціонування сучасного ринкового механізму на мікрорівні.

Мікроекономіка вивчає економічні закономірності формування свідомого вибору дії окремими суб'єктами, що господарюють в умовах обмеженості ресурсів. Саме мікроекономіка всебічно аналізує економічну поведінку споживачів, виробників, власників ресурсів і держави. Іншим важливим аспектом мікроекономіки є взаємодія економічних агентів у процесі утворення більших структур — ринків у різних галузях. Мікроекономіка розкриває економічні основи раціональної поведінки окремих осіб і виявляє особливості координації їх підприємницької діяльності за допомогою цінових сигналів та конкуренції, аналізує позаринкову діяльність, визначає суть зовнішніх ефектів, що впливають на рішення та результати економічних суб'єктів.

Слід зазначити, що мікроекономіка — значною мірою — абстрактна наука і не може дати відповіді на всі питання, що виникають в економічному середовищі. Мікроекономіка лише досліджує основні риси функціонування мікросистеми, використовуючи при цьому різні спрощені передумови та моделі. Одне із важливих завдань курсу — скласти уявлення про те, що успіх будь-якого бізнесу залежить не лише від наявності стартового капіталу і підприємницького таланту, але й від знань закономірності функціонування економічних мікросистем у різних ринкових ситуаціях та вміння їх ефективно використовувати.

Навчальний посібник відповідає типовій програмі з дисципліни «Мікроекономіка», що викладається студентам економічних спеціальностей у вищих навчальних закладах України. У ньому розкриваються основні закономірності функціонування мікроекономіки. Виклад матеріалу з мікроекономіки здійснено за схемою, яка базується в основному на традиціях неокласичної школи. Вивчення координуючої суті ринку ґрунтується на розумінні попиту та пропозиції, їх взаємодії та механізму встановлення ринкової рівноваги. Чільне місце відведено еластичності попиту та пропозиції, визначенню чинників, що впливають на їх розміри та динаміку.

Розглядаючи поведінку споживача, зосереджується увага на його оптимальному виборі крізь призму ординалістського та кардиналістського підходів до теорії корисності. Аналіз поведінки споживача дозволяє розкрити економічне підґрунтя формування індивідуального і ринкового попиту.

В основу формування ринкової пропозиції покладено розуміння суті виробництва і витрат. Саме тут розкривається мікроекономічна модель фірми, аналізується виробнича функція та раціональне використання ресурсів в коротко- та довгостроковому періодах, висвітлюється процес формування виробничих витрат і шляхи їх скорочення.

Центральне місце в посібнику посідає аналіз економічної поведінки фірми в різних типах ринкових структур: досконалої конкуренції, чистої монополії, олігополії та монополістичної конкуренції. При цьому зосереджується увага на принципах вибору оптимального обсягу виробництва фірмою з метою отримання максимального прибутку.

Водночас розглядається проблема ціноутворення в умовах ринкової влади. Важливо, що кожен тип ринкової структури оцінюється з точки зору його суспільної ефективності. Особлива увага приділена функціонуванню олігополії та монополістичної конкуренції — найбільш поширених в реальному економічному середовищі ринкових структур.

Вивчається поведінка фірм та домогосподарств на ринках факторів виробництва (праці капіталу та природних ресурсів), особливості формування попиту та пропозиції на цих ринках.

В останніх темах розглядається теорія загальної рівноваги та ефективності ринкової системи, а також висвітлюються проблеми неспроможності ринку, обґрунтовується необхідність державного втручання в економіку.

У посібнику використовується графічна та математична інтерпретація економічних закономірностей. Після кожної теми

даються завдання для самостійної роботи та рекомендована література.

Автори зауважують, що мікроекономіка вивчає економічну поведінку людей, а побудова графіків та формул — лише інструмент у вирішенні цього завдання.

Структура посібника дає можливість добре сприймати викладений матеріал, використовувати його для самостійної роботи студентів, створює передумови для комп'ютеризації навчального процесу.

Навчальний посібник буде корисним для вивчення курсу «Мікроекономіка» за програмами підготовки бакалаврів і магістрів у галузі економіки та менеджменту.

Автори з вдячністю приймуть побажання та критичні зауваження щодо удосконалення структури та змісту навчального посібника.